

Pomoc *de minimis* a štátna pomoc v programe INTERREG V-A Poľsko-Slovensko¹

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Poskytovanie pomoci podnikateľom zo strany štátu je spravidla zakázané. Zmluva o fungovaní Európskej únie, neuvádza presnú definíciu štátnej pomoci, ale pred poskytnutím príspevku z verejných prostriedkov je potrebné vždy vykonať analýzu projektov z hľadiska možného poskytnutia štátnej pomoci. V prípade projektov financovaných z fondov EÚ, postup posudzovania môže prebiehať v dvoch etapách. Najskôr je potrebné určiť, či subjekt požadujúci podporu je podnikom v zmysle práva Európskej únie. Bez ohľadu na právnu formu a spôsob financovania účtovná jednotka, ktorá vykonáva hospodársku činnosť je podnik.

Podnikateľská činnosť zahŕňa výrobu tovaru a / alebo služieb na určitom trhu, bez ohľadu na to, či budú dosiahnuté príjmy. Z tejto definície vyplýva, že nie je dôležité, či príjemca finančného príspevku je subjekt súkromného alebo verejného sektora a to, či subjekt je zriadený za účelom dosiahnutia zisku. Podnikateľským subjektom môže byť v súlade s vyššie uvedeným, napr. nezisková organizácia, profesijné združenie, miestne samosprávne celky, atď. Je rozhodujúce, aby prijímateľ v rámci projektu viedol podnikateľskú činnosť. Metóda pre posúdenie tejto podmienky je založená na tvrdení, že súkromné subjekty môžu viesť rovnakú alebo podobnú činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Nie je možné vytvoriť kompletný zoznam činností, pre ktoré je možné povedať, že je to podnikateľská činnosť. Výstavba verejne dostupnej infraštruktúry financovanej z verejných prostriedkov, ako sú cesty, mosty, cyklotrasy, náučné chodníky, nie je v tomto kontexte podnikateľská činnosť.

Spoločnosti vlastnené alebo priamo alebo nepriamo riadené verejnými subjektmi, nie sú spoločnosti, ktoré spĺňajú kritériá malých a stredných podnikov. Územné samosprávne celky sú v tomto zmysle veľké podniky.

¹ Informačný materiál, ktorý nenahrádza právne predpisy o pomoci *de minimis* a štátnej pomoci.

Ku kategórii mikro, malých a stredných podnikov (MSP), Patria spoločnosti, ktoré spĺňajú obe nižšie uvedené podmienky:

- 1) zamestnávajú menej ako 250 zamestnancov,
- 2) ich ročný obrat nepresahuje 50 miliónov EUR alebo ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov EUR.

Ako určiť, či spoločnosť patrí do sektora malých a stredných podnikov:

Kategória podniku	Počet zamestnaných osôb: ročné pracovné jednotky (RPJ)*	Ročný obrat	ALEBO	Celková ročná súvaha
Stredné	< 250	≤ 50 mil. eur	ALEBO	≤ 43 mil eur
Malé	< 50	≤ 10 mil eur	ALEBO	≤ 10 mil eur
Mikro	< 10	≤ 2 mil eur	ALEBO	≤ 2 mil eur

*RJR –počet ľudí pracujúcich na plný úväzok, osoby, ktoré pracujú pre podnik v podriadenom postavení, ktoré sú považované za zamestnancov v súlade s vnútroštátnym právom, majitelia, partneri vykonávajúci bežnú činnosť podniku, a dosahujúci finančné výhody z nej.

Ďalší krok pri hodnotení projektu, z hľadiska udelenia štátnej pomoci sa nazýva test štátnej pomoci. Toto posúdenie zahŕňa kontrolu, či výrobok alebo služba, ktorá je výsledkom projektu nemá vplyv na narušenie hospodárskej súťaže na miestnom trhu a trhu spoločenstva, a či príspevok získaný podnikateľským subjektom nemá vplyv na zlepšenie jeho postavenia na trhu. Časť z vyššie uvedených podmienok môžu byť splnené ex-ante vzhľadom k tomu, že financovanie projektov z verejných prostriedkov má takmer vždy vplyv na narušenie hospodárskej súťaže na trhu. Nasledujúca tabuľka ukazuje kritériá testu a ich interpretáciu v súvislosti s financovaním projektov z prostriedkov programu.

Test štátnej pomoci	
Pochádza financovanie z verejných zdrojov (napr. Štátnych fondov, zvýhodnených úverov a pôžičiek)?	Áno. Spolufinancovanie projektov v rámci programu pochádza z verejných zdrojov.
Získa podnikateľ výhodu na trhu v súvislosti s financovaním projektu z programu?	Hodnotenie sa vykonáva osobitne pre každý projekt.
Je poskytnutie podpory selektívne?	Áno. O financovanie môžu žiadať len podnikatelia z regiónov uvedených v programe pre realizáciu konkrétnych projektov.
Narušuje poskytnutie podpory hospodársku súťaž na trhu?	Ak podnikateľ získa výhodu na trhu v súvislosti s realizáciou projektu Odpoveď znie áno
Môže poskytnutá podpora na realizáciu projektu ovplyvniť obchod v rámci Európskej únie?	Áno, vzhľadom k tomu, že špecifickosť programu zahŕňa financovanie projektov s nadregionálnym pôsobením, t.j. súčasne vzťahujúcich sa na regióny v oboch členských štátoch, ktoré sa zúčastňujú na programe.

Splnenie všetkých vyššie uvedených podmienok vedie k rozhodnutiu, že poskytnutá pomoc je štátna pomoc.

V súlade s Nariadením Ministra infraštruktúry a rozvoja *vo veci poskytnutia pomoci de minimis a štátnej pomoci v rámci programov Európskej územnej spolupráce na obdobie 2014-2020* subjektom poskytujúcim štátnu pomoc môže byť riadiaci orgán programu a prijímateľ. Prijímateľom poskytujúcim pomoc *de minimis* a štátnu pomoc môže byť vedúci partner ako aj partner projektu.

Prijímateľ môže poskytnúť pomoc *de minimis*, pokiaľ to umožňuje zmluva o poskytnutí finančného príspevku pre projekt.

Štátna pomoc a pomoc *de minimis* je poskytovaná vo forme nenávratného finančného príspevku.

Štátna pomoc nemôže byť poskytnutá subjektom, ktoré sú povinné na základe rozhodnutia Európskej komisie vrátiť už poskytnutú štátnu pomoc z akýchkoľvek zdrojov.

Štátna pomoc nesmie byť poskytnutá akémukoľvek subjektu, ktorý na základe rozhodnutia Európskej komisie, musí vrátiť skôr poskytnutú štátnu pomoc z akéhokoľvek zdroja.

POMOC DE MINIMIS A ŠTÁTNA POMOC

Pomoc *de minimis* je podpora s nízkou hodnotou, a preto nemá vplyv na narušenie hospodárskej súťaže a obchodu v rámci Európskej únie. Vzhľadom k uvedenému sa na ňu nevzťahujú pravidlá štátnej pomoci. Celková výška pomoci *de minimis*, ktorú členský štát môže poskytnúť jednej spoločnosti nesmie presiahnuť 200 000 EUR v priebehu troch fiškálnych rokov. Pomoc *de minimis* môže byť poskytnutá na všetky kategórie oprávnených nákladov, pod podmienkou overenia ich oprávnenosti v rámci programu.

Schválenie finančného príspevku, ktorý je štátnou pomocou vyžaduje, aby boli splnené určité podmienky. Táto podmienka sa nevzťahuje na zámery z oblasti kultúry a ochrany kultúrneho dedičstva..

Stimulačný účinok odkazuje na potrebu predložiť podnikateľom žiadosť o pomoc pred začatím prípravy projektu. Termín "začatie prác" je buď začiatkom stavebných prác týkajúcich sa investície, alebo prvým právnym záväzkom objednať zariadenia alebo akýkoľvek iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane skôr. Nákup pozemku a prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, sa nepokladá za začatie prác.

V súlade s pravidlami kumulácie pomoci, projekt, ktorý dostane pomoc predstavujúcu štátnu pomoc, môže byť financovaný z rôznych zdrojov, ktoré sú verejné prostriedky, za predpokladu, že:

- 1) finančný príspevok predstavujúci pomoc *de minimis* sa bude týkať iných oprávnených výdavkov ako tých, na ktoré sa vzťahuje štátna pomoc;
- 2) ak sa pomoc z rôznych zdrojov bude vzťahovať na rovnaké oprávnené výdavky, ktoré predstavujú pomoc *de minimis* / štátnou pomoc, akumulácia výdavkov nemôže spôsobiť prekročenie prahov intenzity pomoci alebo maximálnej hodnoty pomoci.

1. Regionálna investičná pomoc

Regionálna investičná pomoc sa poskytuje, na výdavky vynaložené na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, ak sú splnené tieto podmienky:

- Nadobudnutý majetok je nový, s výnimkou majetku získaného malými a strednými podnikmi. Náklady na prenájom majetku môžu byť zohľadnené v prípade splnenia nasledovných podmienok:

- ✓ nájom / prenájom pozemkov a budov musí trvať najmenej päť rokov po predpokladanom dátume ukončenia investičného projektu;
 - ✓ nájom / prenájom inštalácií alebo strojov, musia byť vo forme finančného lízingu a zahŕňať povinnosť odkúpiť aktíva prijímateľom po uplynutí doby platnosti zmluvy lízingu.
- Nehmotný majetok môže byť zaradený do oprávnených investičných výdavkov, ak spĺňa tieto podmienky:
 - ✓ môže byť využívaný výhradne v prevádzke, ktorá je príjmom pomoci
 - ✓ musí byť účtovne odpisovaný;
 - ✓ musí byť nakúpený v trhových podmienkach od tretích strán, ktoré nemajú s kupujúcim žiadne prepojenie , a
 - ✓ musí byť zahrnutý do majetku podniku, ktorý dostáva podporu, a musí zostať prepojený s projektom, ktorému bola poskytnutá pomoc, po dobu najmenej piatich rokov.

Neoprávnené náklady sú náklady, ktoré nie sú priamo spojené s investíciou a patria do nasledujúcich kategórií:

- ✓ náklady na personál;
- ✓ kancelárske a administratívne výdavky;
- ✓ náklady na externých odborníkov a náklady na externé služby;
- ✓ výdavky na vybavenie.

Regionálna investičná pomoc sa nemôže poskytnúť na investície zamerané výhradne na obnovenie výrobných kapacít.

V prípade **počiatočnej investície** týkajúcej sa projektov v rámci Európskej územnej spolupráce, na ktoré sa vzťahuje nariadenie EÚS , intenzita pomoci pre danú oblasť (podľa mapy regionálnej pomoci), na ktorej sa nachádza daná počiatočná investícia, sa vzťahuje na všetkých partnerov zapojených do projektu. V prípade, že počiatočná investícia je rozdelená do dvoch alebo viacerých oblastí, na ktoré sa vzťahuje podpora, platí maximálna intenzita podpory vzťahujúca sa k podporovanej oblasti, v ktorej sa nachádza väčšina oprávnených vynaložených nákladov.

Intenzita regionálnej pomoci

Kód NUTS	Názov regiónu	Maximálna intenzita pomoci (v % oprávnených nákladov)
PL 21	Malopoľské vojvodstvo	35%
PL 22	Sliezske vojvodstvo	25%
PL 32	Podkarpatské vojvodstvo	50%
SK 031	Žilinský kraj	35%
SK 041	Prešovský kraj	35%
SK 042	Košický kraj	35%

Maximálna intenzita regionálnej investičnej pomoci malým a stredným podnikom sa zvýši o tzv. prémie (bonusy). Ak je pomoc poskytnutá mikro alebo malému podnikateľovi, môže byť základná intenzita pomoci zvýšená o 20 percentuálnych bodov, zatiaľ čo v prípade stredného podnikateľa, môže byť navýšená o 10 percentuálnych bodov.

V prípade získania regionálnej investičnej pomoci je potrebné splniť podmienku zachovania podporovanej investície v regióne počas najmenej piatich rokov odo dňa jej realizácie.

V prípade podania žiadosti o regionálnu investičnú pomoc, musí beneficiant pomoci poskytnúť finančný príspevok vo výške aspoň 25% oprávnených nákladov z vlastných zdrojov alebo externých zdrojov financovania, vo forme oslobodenej od každej verejnej finančnej podpory.

2. Pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva

Pomoc je poskytovaná na tieto kultúrne účely a činnosti:

- ✓ múzeá,
- ✓ archívy,
- ✓ knižnice,
- ✓ centrá a priestory určené na umelecké a kultúrne účely,
- ✓ divadlá,
- ✓ opery,

- ✓ koncertné siene,
- ✓ ďalšie organizácie, ktoré usporiadajú predstavenia na scéne,
- ✓ inštitúcie zodpovedné za filmové dedičstvo a iné podobné kultúrne a umelecké infraštruktúry, organizácie a inštitúcie;
- ✓ hmotné zdroje kultúrneho dedičstva, vrátane všetkých foriem hnutel'ného a nehnuteľného kultúrneho dedičstva,
- ✓ archeologické náleziská, pamiatky, lokality a budovy historického významu;
- ✓ prírodné dedičstvo súvisiace s kultúrnym dedičstvom, alebo ak boli oficiálne uznané ako kultúrne alebo prírodné dedičstvo zo strany príslušných orgánov verejnej správy členského štátu;
- ✓ nehmotné zdroje kultúrneho dedičstva v akejkoľvek forme, vrátane folklórnych zvyklostí a remesiel;
- ✓ kultúrne podujatia a vystúpenia, alebo podujatia vzťahujúce sa k umeniu,
- ✓ festivaly, výstavy a ďalšie podobné aktivity súvisiace s kultúrou;
- ✓ kultúrne a umelecké vzdelávanie ako aj podpora chápania významu ochrany a podpory rôznych kultúrnych prejavov prostredníctvom vzdelávacích programov a programov zvyšovania verejného povedomia, vrátane použitia nových technológií;
- ✓ vytvorenie, strih, produkcia, distribúcia, digitalizácia a zverejňovanie hudobných a literárnych diel, vrátane prekladov.

Oprávnené výdavky na projekt týkajúci sa kultúry a zachovanie kultúrneho dedičstva, sú výdavky na investície do hmotného a nehmotného majetku, v prípade investičnej pomoci a prevádzkové náklady, v prípade prevádzkovej pomoci. V prípade zverejňovania hudby a literatúry, oprávnené náklady sú náklady na zverejňovanie hudby a literatúry, vrátane autorských poplatkov (náklady na autorské práva), odmien prekladateľov, odmien vydavateľov alebo redakčných nákladov (korektúry textu, úpravy, revízie), nákladov na grafickú úpravu, predtlač a tlač alebo nákladov na elektronické publikovanie.

V prípade investičnej pomoci neoprávnené náklady sú náklady, ktoré nie sú priamo spojené s investíciou a patria do nasledujúcich kategórií:

- ✓ náklady na zamestnancov;
- ✓ kancelárske a administratívne výdavky;
- ✓ náklady na externých odborníkov a náklady na externé služby;
- ✓ výdavky na vybavenie.

Maximálna hodnota investičnej pomoci pre kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investícií, zatiaľ čo prevádzkový zisk sa odpočíta od oprávnených nákladov *ex ante* na základe príslušných odhadov. V prípade zverejňovania hudby a literatúry, maximálna výška pomoci nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a diskontovanými príjmami projektu, ani 70% oprávnených nákladov. Pre prevádzkovú pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva nesmie výška pomoci presiahnuť úroveň, ktorá je potrebná na pokrytie prevádzkových strát a primeraného zisku za príslušné obdobie. To by malo byť naplánované *ex ante* na základe primeraných odhadov.

V prípade pomoci pre kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva nepresahujúcej 1 milión EUR, maximálna výška pomoci môže byť stanovená na 80% oprávnených nákladov, na ktoré sa vzťahuje štátna pomoc.

Pomoc na noviny a časopisy, bez ohľadu na to, či sú publikované v tlačenej alebo elektronickej podobe, nie je oprávnená na podporu pre kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva.

3. Pomoc na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry

Oprávnené náklady na projekt na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry sú náklady na investície do hmotného a nehmotného majetku (v prípade investičnej pomoci) a prevádzkové náklady na poskytovanie služieb v rámci tejto infraštruktúry (v prípade prevádzkovej pomoci na športovú infraštruktúru). Prevádzkové náklady zahŕňajú náklady na zamestnancov, materiál, zmluvné služby, komunikáciu, energiu, údržbu, nájom, administratívu, atď., ale nezahŕňajú náklady na odpisy a náklady na financovanie, ak sa na ne vzťahovala investičná pomoc.

V prípade investičnej pomoci neoprávnené náklady sú náklady, ktoré nie sú priamo spojené s investíciou a patria do nasledujúcich kategórií:

- ✓ náklady na zamestnancov;
- ✓ kancelárske a administratívne výdavky;
- ✓ náklady na externých odborníkov a náklady na externé služby;
- ✓ výdavky na vybavenie.

Športovú infraštruktúru nesmie využívať výhradne jeden profesionálny používateľ – športovec. Využívanie športovej infraštruktúry inými profesionálnymi alebo neprofesionálnymi používateľmi - športovcami musí každoročne predstavovať aspoň 20% časovej kapacity. Ak infraštruktúru používa viac užívateľov súčasne, vypočítajú sa zodpovedajúce podiely využitia časovej kapacity. Prístup k športovej alebo multifunkčnej rekreačnej infraštruktúre musí byť k dispozícii pre viacero používateľov na základe transparentných a nediskriminačných pravidiel. Subjektom, ktoré financujú najmenej 30% investičných nákladov na infraštruktúru, môže byť poskytnutý prednostný prístup za výhodnejších podmienok, ak sú tieto podmienky verejne prístupné.

Ak športovú infraštruktúru využívajú profesionálne športové kluby, členské štáty zabezpečia, aby cenové podmienky za jej využívanie boli verejne prístupné.

Maximálna výška pomoci na investície do športovej infraštruktúry a multifunkčnej rekreačnej infraštruktúry nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investície. Prevádzkový zisk sa odpočíta od oprávnených nákladov *ex ante* na základe primeraných odhadov. V prípade prevádzkovej pomoci na športovú infraštruktúru, výška pomoci nepresiahne prevádzkové straty počas príslušného obdobia.

V prípade pomoci na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry nepresahujúcej 1 milión EUR, maximálna výška pomoci môže byť stanovená na 80% oprávnených nákladov, na ktoré sa vzťahuje štátna pomoc.

4. Investičná pomoc na miestne infraštruktúry

Oprávnené náklady na projekt do miestnej infraštruktúry sú náklady na investície do hmotného a nehmotného majetku.

Neoprávnené náklady sú náklady, ktoré nie sú priamo spojené s investíciou a patria do nasledujúcich kategórií:

- ✓ náklady na zamestnancov;
- ✓ kancelárske a administratívne výdavky;
- ✓ náklady na externých odborníkov a náklady na externé služby;
- ✓ výdavky na vybavenie.

Maximálna výška pomoci na miestne infraštruktúry nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investície, zatiaľ čo prevádzkový zisk sa odpočíta od oprávnených nákladov *ex ante* na základe primeraných odhadov.

Miestna infraštruktúra musí byť k dispozícii záujemcom na základe otvorených, transparentných a nediskriminačných pravidiel. Cena účtovaná za používanie alebo predaj infraštruktúry musí zodpovedať trhovej cene. Akékoľvek koncesie alebo iné formy zverenia prevádzkovania infraštruktúry tretej strane, musia byť poskytnuté na základe otvorených, transparentných a nediskriminačných pravidiel pri riadnom zohľadnení platných pravidiel obstarávania.

5. Pomoc na podporu vzdelávania

Oprávnené výdavky na podporu vzdelávacích projektov sú:

- ✓ náklady vynaložené na školiteľov za hodiny, počas ktorých sa školitelia podieľajú na vzdelávaní;
- ✓ prevádzkové náklady na školiteľov a účastníkov školení týkajúce sa priamo vzdelávacieho projektu, ako sú cestovné náklady, náklady na materiál a dodávky priamo súvisiace s projektom, odpisy nástrojov a vybavenia v rozsahu, v ktorom sú používané výhradne pre vzdelávací projekt. Oprávnené náklady nezahŕňajú náklady na ubytovanie, s výnimkou minimálne nevyhnutných nákladov na ubytovanie účastníkov so zdravotným postihnutím;
- ✓ náklady na poradenské služby súvisiace so vzdelávacím projektom;
- ✓ osobné náklady účastníkov vzdelávania a všeobecné nepriame náklady (administratívne náklady, prenájom, réžia) vynaložené za hodiny, počas ktorých sa účastníci zúčastňujú vzdelávania (náklady na platy a náklady na sociálne zabezpečenie upravené v pomere k hodinám, počas ktorých sa účastníci zapojili do vzdelávacieho projektu).

Neoprávnené náklady sú náklady vynaložené na vybavenie (s výnimkou odpisov nástrojov a zariadení v rozsahu, v ktorom sú používané výhradne pre vzdelávací projekt) ako aj infraštruktúru a stavebné práce.

Maximálna intenzita pomoci na vzdelávacie školenia nesmie presiahnuť 50% oprávnených nákladov. Intenzita pomoci môže byť zvýšená maximálne na 70% oprávnených nákladov nasledujúcim spôsobom:

- ✓ 10 percentuálnych bodov, v prípade školení pre zdravotne postihnutých pracovníkov alebo znevýhodneným pracovníkom;

- ✓ 10 percentuálnych bodov pri pomoci poskytnutej stredným podnikom a 20 percentuálnych bodov pri pomoci poskytnutej malým podnikom.

Pomoc sa neposkytuje na školenia, ktoré spoločnosť realizuje s cieľom zabezpečiť dodržiavanie záväzných vnútroštátnych noriem pre odborné vzdelávanie, napr. povinné školenia o bezpečnosti a ochrane zdravia.

Vzhľadom k obmedzenému zoznamu nákladov oprávnených na poskytnutie štátnej pomoci podľa vyššie popísanej schémy pomoci na podporu vzdelávania, prijímatelia projektov na podporu vzdelávania by mali zvážiť takýto spôsob realizácie projektu, aby sa zabránilo riziku poskytnutia štátnej pomoci v ich projekte. Vyhnúť sa štátnej pomoci je možné výberom subjektu na vykonávanie úloh v projekte pri dodržaní pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré poskytujú možnosť realizácie úloh všetkým subjektom, bez ohľadu na krajinu, v ktorej má subjekt sídlo.